

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. GETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

- VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. -

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 md. Buitenland 65 cent. Losse nummers 3 cent.

INHOUD: Klerikaal liberalisme. — Vrede op aarde! — Worstelend winnen. — Brieven uit België II. Congo-roof. — Slechte tijden. — Uit het Buitenland: Rusland, Duitschland, Frankrijk. — Economische Kroniek: De duurte der levensmiddelen. — Troelstra's politiek systeem der soc. dem. — Uit de vakbeweging: Bestuurdersbond en soc. dem.

Klerikaal Liberalisme.

Er valt voor de arbeiders uit de onderwijsdebatten van deze week zeer veel te leeren. De christelijke partijen hebben haar centen aan subsidie zoo goed als binnen — staan wat haar financiële kracht betreft gelijk of boven de openbare school en beginnen nu hun aanval tot verklerikaliseering van die school.

De zuiver kerkelijke elementen hebben zich bij den aanval van 't conservatisme op de niet-kerkelijke school niet druk gemaakt, ze konden dit gerust aan hun vrienden, de conservatieven, overlaten.

Edoch, de liberalen hebben zich geheel in hun ware gedaante getoond. De oude verdedigers van de neutrale staatsschool, ze zijn verdwenen, versmolten als sneeuw voor de zon. Zelfs een herinnering aan hun roemvol verleden baatte niet. Ze vinden zoo'n beetje godsdienst op de school zoo kwaad niet, zijn daar eigenlijk nooit zoo erg tegen geweest en zouden voor een soort verkerstening der volksschool, schijnt het, al wel te vinden zijn.

Hoe dat komt! Waaróm de klerikale volksschool van een christelijk beginsel langzamerhand wordt een kapitalistisch beginsel, is voor ons, arbeiders, niet zoo onbegrijpelijk. 't Schemerde reeds door, toen we voor enkele dagen 't optreden der bourgeoisie bij de loonsverhoogingen der onderwijzers karakteriseerden.

Niet alleen is de kerkelijke school goedkoop in 't gebruik, niet alleen zal ze minder veeleischend zijn wat de financiën der bourgeoisie betreft, noodig voor zooveel andere nuttigere(?) zaken, niet waar, doch ze zal bovendien de kinderen in deemoed en godsvrucht opleiden, de lammeren trachten te vormen tot makke schaapkens in handen van den kapitalistischen herder. Dat zal wel niet zoo gemakkelijk gaan, de economische ontwikkeling is tegen hen, doch wat er mee bereikt wordt, is winst — voor 't kapitalisme. Hoe dommer, hoe onbewuster wat inzicht in eigen toestand betreft, hoe gemakkelijker te exploiteeren, 'hoe meer geschikt tot meerwaardeproducenten!

Vandaar die schijnbaar klerikale neigingen bij onze liberale bourgeoisie, die niets anders zijn dan gewone kapitalistische neigingen, tot stand gekomen door de economische ontwikkeling in ons land en daarbuiten ook bij onze Hollandsche liberalen.

Als 't ooit tijd is geworden voor onze partij de Groninger motie te herzien — dargelaten dus of 't standpunt daarvan ooit juist geweest is, dan is 't wel de periode, waarin voor ons en ieder arbeider duidelijk blijkt, dat 't kapitalistisch belang zwenkt naar de kerkelijke school; dan moeten we inzien dat ons belang ons moet brengen naar de wereldlijke school.

En als we een Schokking hooren zeggen: *Het gaat ons bij het lager onderwijs om de ontwikkeling van ons toekomstig volk*; dan zeggen wij, sociaal-democraten: Wij begrijpen u heel goed, 't gaat bij u

Onder Redactie van:

J. C. GETON, W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

Advertentiën.

Per regel 10 cent
Bij abonnement speciaal tarief.

heel goed. 't gaat bij u evenals bij ons om 't belang dat *uw klasse* heeft bij de ontwikkeling van ons toekomstig volk.

Zelfs al hooren we 't Liefteïnk in poëtischen vorm tenenover Troelstra herhalen, dat de liberalen altijd een in christendom gedrenkte school hebben gewild; dat zelfs Troelstra er geen bezwaar in kan hebben als een verstandig man uit den bijbel onderwijs geeft, dat Tr. daar veel te veel dichter voor is, dan weten we dat ook bij hem geen andere drang werkt dan bij den heer Schokking, een drang slechts een weinig getemperd door oude ideeën van een zekere revolutie in '48.

Wij weten dat 't belang van de kapitalistische klasse bij een harmonische ontwikkeling van den arbeider naar lichaam en geest slechts een belang is, dat de theoretici der liberalen als het hunne erkennen. In de practijk is dat onmogelijk.

Wij weten, dat slechts 't socialisme in staat zal zijn de klasseopvoeding op te heffen. 't Socialisme wil de opheffing der klassetegenstellingen en daarmee zal ook de klasseopvoeding verdwijnen.

„Zoolang de werkelijk arbeidende bevolking”, zegt Engels zoo juist in zijn Anti-During, door haar noodzakelijke arbeid zoo zeer in beslag wordt genomen, dat haar geen tijd tot verzorging der maatschappelijke zaken — arbeidsleiding, staatszaken, rechtszaken, kunst, wetenschap, enz. — rest, zoolang moet steeds een bijzondere klasse bestaan, die, bevrijd van den werkelijken arbeid, deze zaken verzorgt. Eerst de door de groot-industrie bereikte ontzaglijke stijging der productiekraften veroorlooft het, den arbeid over alle leden der gemeenschap zonder uitzondering te verdeelen en daardoor de arbeidstijd van ieder zoo te verkorten, dat voor allen voldoende vrije tijd blijft, om aan de algemeene maatschappelijke zaken — theoretische en praktische — deel te nemen. Eerst nu is elke heerschende en uitbuitende klasse overbodig, ja een hindernis voor de maatschappelijke ontwikkeling geworden, en eerst nu ook zal ze onverbiddeijk verwijderd worden, al moge ze ook in nog zoo sterke mate in het bezit der onmiddelijke macht zijn.

De mogelijkheid, door middel der maatschappelijke productie alle leden der maatschappij een bestaan te verzekeren, materieel volkomen toereikend, en van dag tot dag rijker, maar die hen ook een volkomen vrije vorming van hunnen lichamelijken en geestelijken aanleg garandeert, deze mogelijkheid is nu voor de eerste maal aanwezig, maar ze is er.

C.

Het overwinnende proletariaat zal niet slechts de loonslaven der industrie bevrijden, het zal ook het platteland, welks heerlijk natuurschoon thans in zoo'n treurige tegenstelling staat tot de stompzinnigheid, ellende en vuilheid zijner bewoners, in eenen bloeienden tuin veranderen, bewoond door een vrij, vroolijk en trotsch geslacht. K. KAUTSKY.

Vrede op Aarde!

Terwijl de Oorlog meer dan ooit het teeken gaat worden van onze in elkaar stortende samenleving, maken onze dominees, politieke zoowel als andere, zich weer op, het „Vrede op Aarde” in den mond te nemen.

Onuitroeibaar is de Oorlog in de kapitalistische Maatschappij. Onafwendbaar de strijd der klassen, onafwendbaar de oorlogen der kapitalistisch geregeerde volken onderling in onze „beschaafde” samenleving.

Toch zullen de vrome vredeswoorden weer van talloze kansels klinken, alsof niet voor onze oogen de klassenstrijd scherper, de oorlog moorddadiger wordt, alsof door die woorden iets veranderen kan.

Onoverbrugbaar, niet te temperen zijn de tegenstellingen van de kapitalistisch beheerschte volken, wier zucht en zoeken naar afzet-markten hen in de wijde wereld op elkaar doet stooten. Onoverbrugbaar zijn ook de tegenstellingen der belangen van de in het eigen land op elkaar botsende klassen, de werkers en de bezitters.

„Geen andere gemeenschap dan die van het slagveld, zeide de Fransche Socialist Jules Guesde zoo kernachtig. Inderdaad geen andere kan er bestaan tusschen de klassen, die elkaar het voorwerp van den strijd: den eigendom, betwisten. Sterk door hun politieke en economische macht kunnen de kapitalistische klassen al sterker en sterker de massa van het volk onteigenen en het de voortbrengselen van zijn arbeid onthouden.

Op den duur is ook geen andere gemeenschap mogelijk tusschen de kapitalistische roovers en de tropische volken, die langs kolonialen weg eerst onteigend, dan tot loonslavernij gedoemd en zoo voortdurend van den opbrengst van hun arbeid beroofd worden. Ze worden in den strijd gedreven, de inboorlingen, gejaagd door dezelfde Europeesche volken, die ze ook het „Vrede op Aarde”, dat wil zeggen: „Onderwerpt U en Arbeid voor ons” prediken.

Strijd dus allerwegen. Strijd van de hoogstaande rassen tegen de lageren. Strijd van de „hoogstaanden” onderling om de lager liggende klassen. De oorlog, de strijd is immers alleen de scherpste vorm, waar in de tegenstellingen uitkomen. En de tegenstellingen zelve worden al scherper, de strijd al feller en meedoo-genloozet. Hoe waagt het daar nog één, valschelijk te lispelen van „Vrede op Aarde”, als hem het middel verborgen is, de eindelijke vrede te brengen, in den hooger en hooger gaanden strijd?

* * *

Er is slechts één middel, strijd en oorlog te doen ophouden. Dat is: de tegenstellingen te doen eindigen, die oorlog en strijd veroorzaken. Dat is: het Kapitalisme te bestrijden, dat de oorzaak der tegenstellingen is. Het Kapitalisme stelt den voortbrenger tegenover den verbruiker, den verkooper tegenover den koper, den konkurrent tegenover den konkurrent, en scherpste tegenstelling van alles: den kapitalist tegenover den arbeider. Het Kapitalisme moet overwonnen, eer oorlog en strijd onder de menschen zullen verdwijnen.

Nu reeds, terwijl de kapitalisten ondanks trusts, elkaar nationaal en internationaal feller bekampen, nu reeds stellen de arbeiders de internationale solidariteit in de plaats van onderlingen strijd. Ontzagwekkend van aantal, immers reeds millioenen en millioenen omvattend, zijn de socialistische kiezers en de legers van de sociaal-democratische pers, de georganiseerde soci-

aal-democraten en de socialistische georganiseerde vakverenigings-mannen. Dit is het leger, dat onderling en internationaal de gemeenschappelijke belangen stelt boven de kleine verschillen. Dit is het arbeidersleger, waarmede het Kapitalisme en den oorlog bestreden worden. Dit is het leger van de internationale socialisten en vakarbeiders, waarmede *reeds nu* althans Europeesche oorlogen voorkomen zijn. Zij kwebbelen niet van vrede, de socialisten, zij zijn geen Tolstoïanen, de proletariërs, maar zij keeren met hun georganiseerde *macht* het geweld van de kapitalisten tegen onderdrukte klassen en rassen.

Zij zijn de eenige macht ter wereld, die de Wereldvrede kunnen brengen. Zij *strijden*, arbeiden voor de vrede in de maatschappij door hun klassenstrijd. De overwinning van het proletariaat is de eenige voorwaarde voor het opheffen van alle klassen-verschil en alle klassen-tegenstelling. De overwinning van de Socialisten in den strijd der klassen beteekent: de opheffing van allen klassenstrijd.

Als wij zeggen: Oorlog aan den Oorlog, dan bedoelen wij, strijd tegen het Militarisme, strijd tegen het Marinisme, verzet tegen den oorlog te landen ter zee. Dan bedoelen wij verzet tegen alle koloniale en imperialistische politiek: geen uitbreiding van ons gezag; einde van den oorlog in Atjeh, einde van de expeditie naar Flores, einde van alle mogelijke kleine en groote strijd in „ons” Insulinde of waar ter wereld ook. Wij bedoelen in één woord: Oorlog aan het Kapitalisme.

Alleen de dood van het Kapitalisme kan de vrede aan de wereld weergeven. Alleen de Internationale Sociaaldemocratie zal het Kapitalisme ten onder brengen.

Wp.

Worstelend winnen.

Het wordt vooral tegenwoordig wel voorgesteld, alsof wat tijdens het revolutionaire hoogtij werd bereikt, eigenlijk niet van blijvende aard was. Wij hebben het de vorige keer al genad over de algemeene betekenis van het „blijvend gedeelte” der revolutionaire beroeringen. Thans zullen we eens met *eenige* bijzondere resultaten, die in de Russische worsteling voor de vakbeweging zijn verworven, kennis maken. Dat kunnen we juist nu doen, omdat juist de laatste „Vakverenigings-Berichten” van het „Russische Bulletin” ons wederom (trouwens voortdurend) op de hoogte helpen.

In 1896 bedroeg de werkelijke arbeidstijd in de Petersburgsche groot-industrie van het textiel-bedrijf 12, 13 of 14 uur. De arbeiders waren 13—15½ uur per dag aan de fabriek gebonden, wanneer men de rusttijd er bij rekent.

In 1906 was er al in deze groot-industrie geen enkele onderneming, waar de arbeider meer dan 12 uur in dienst was, de werkelijke arbeidsdag bedroeg hoogstens 10½ uur, s Zaterdags 8½. En deze verbeteringen zijn eerst *sinds* 1905, dus in en door de vakbeweging in de Russische Revolutie, algemeen ingevoerd.

Terwijl vóór de Revolutie weken van 84 uur werden gemaakt, en *minstens* 70 uur per week werd gewerkt, werd daar in 1906 *hoogstens* 65 en *meer* algemeen 60 uur per week gearbeid.

Dit ééne staaltje uit Petersburg in 1906.

En nu 1907. De fabrikanten — let wel niet één of ander Marxistisch revolutionair — van het industrie-district Moskou schrijven in hun „Bulletin,” dat de vakbeweging gedurende het derde kwartaal van 1907 — dus in de slapste periode van de Revolutie — haar vroeger karakter noch haar intensiteit hebben ingeboet. *Blijvend* was dus in rustiger tijd volgens de fabrikanten, en die kunnen het weten, de intensiteit die de vakbeweging in onstuimiger tijden had verkregen. En zij spreken niet alleen van de Centrale Provinciën om Moskou, maar ook van de Noordelijke om Petersburg. Zij spreken niet alleen van de groote textiel-bedrijven, maar ook van de scheepstimmerwerven en van de metaal-industrie. En in 't bijzonder van de Petersburgsche textiel-arbeiders zeggen zij voor dit „slappe” tijdperk: „Om verdere uitbreiding van de beweging dier arbeiders te voorkomen,” verhoogden de textiel-fabrikanten in onderling overleg het loon met 5 tot 12 procent en stelden ze het tweeploegenstelsel in, om meteen den 9-urendag en Zaterdags den achturedag in te voeren. Zoo „herstelden” deze fabrikanten de regelmatige gang van het bedrijf” tegenover de eischen van de vakbeweging in de Russische Revolutie, meer dan twee jaar nadat de onstuimige tijd begonnen was. Wie helpt onze „normale” en „rustige” arbeiders in zoo korten tijd aan zoo kolossalen vooruitgang. Bij de Petersburgsche textielarbeiders in 1906 de 60-urige arbeidsweek en reeds in 1907 de 53-urige arbeidsweek, terwijl bij ons de meest voortreffelijk georganiseerde diamantbewerkers nog immer met de 54-urige arbeidsweek vooraan staan in Nederland!

Volgens de fabrikanten eindigden meer dan de helft van de 33 stakingen die, ongerekend Petersburg, in bedoelde Centrale en Noordelijke Provinciën in die 3 maanden van 1907 plaats vonden zoo niet met de geheele dan toch met de gedeeltelijke overwinning van de arbeiders. Volgens de fabrikanten vonden bijna 2, van alle stakingen in bedoelde Provinciën hun oorzaak in eischen van loonsverhooging, dus waren aanvallende stakingen. En de fabrikanten zijn het alweer, die tevens getuigen van de buitengewone intensiteit van de beweging in de Westelijke, Poolische Provinciën, welke volgens hen de oorzaak werd van een heele reeks hardnekkige uitsluitingen in Lodz, Warschau enz.

Natuurlijk belette het wettelijk — wat nog niet immer hetzelfde is als het werkelijk — opheffen van vakverenigingen bijv. in Moskou, dat men daar *dezelfde* voordeelen kon behalen als in Petersburg, waar de vakverenigingen voortdurend openlijk aandeel konden nemen in de beslech-

ting van geschillen. Maar in de aanvallende overwinnende stakingen hadden toch ook de Moskowietische arbeiders hun deel.

En om nu nog ten slotte een ander bedrijf aan te halen, het op 1 Dec. v rgaderde Bestuur van de Petersburgsche Houtbewerkers konstateerde dat de *in den laatsten tijd* plaats gevonden stakingen *meest goede* gevolgen hadden. De eischen waren: 10% loonsverhooging, halve Zaterdag, afschaffing van straffen, leerling-eischen enz. Toch geen bewijs van on-voordeelige vakbeweging, nietwaar?

Voor heden achten we het publiceeren van deze jongste mededeelingen uit de Russische vakbeweging voldoende. Het is jammer dat de menschen, die nog half December op het méér-voordeelige van de „rustige” vakbeweging hebben willen wijzen, zoo'n „pech” hebben dat juist half December *zoodanige* feiten in Rusland worden gepubliceerd. Natuurlijk wenschen wij van onzen kant geen oogenblik de voordeelen van de Russische vakbeweging te overdrijven. Maar wij verzetten ons tegen elke kleinering van deze revolutionaire beweging, waaruit de West Europeesche arbeiders zooveel juist voor de vak-organisatie kunnen en zullen leeren.

Alleen al worstelend, in nauw verband met de strijdende Sociaaldemocratie, zal ook in West-Europa de vakbeweging zich kunnen handhaven en vooruit-komen.

Wp.

Brieven uit België.

II.

Congo-Roof.

Onze „eer-waarde” Koning heeft thans door zijn dienst-knechten het voorloopig verslag van zijn Congo-schenking aan België laten publiceeren.

Leopold, de beminnelijke, is toch ook een slimme schlacheraar.

De Memorie van Overgave zegt: „Het land is thans rijp genoeg, de gewichtigste daad onzer Geschiedenis in *volle vrijheid* te ontvangen.... Het land ontvangt die kolonie geheel ingericht uit de handen van haar Souverein.”

Dit St. Nicolaas cadeautje van Leopold, den Congo-exploiteur aan „Zijn Volk” zal den caoutchouc- en ivoorkapitalisten plezier doen, en het volk meerdere lasten en gevaren verschaffen. Slimmer dan enig ander Vorst van tegenwoordig schenkt Leopold de 114 miljoen schuld aan België en laat „het publiek” voorgoochelen, dat de onafhankelijke Congo Staat zich-zelf bedruipen kan.

De na-weeën van deze „Schenking,” deze Koninklijke surprise, zal het Belgische volk lang heugen, evenals de klapsigaar, die iemand cadeau kreeg als een fijne havana... hij kreeg er borst-tering van. Bij het volk zal dit cadeautje lang in herinnering blijven, zoowel finantiëel, als wegens de geweldenarijen, die eruit zullen voortkomen.

Met monstrueuse huichelarij belooft het Overname-tractaat, dat de Kroon-Domeinen (die juist de rijkste produkten-velden omvatten en tienmaal zoo groot zijn als België) onder contróle van België zullen staan... maar de Koning benoemt de controleurs!

Eduard Bernstein beweerde op het Stuttgarter Congres, „dat de Belgische Sociaaldemocratie de overname van den Congo niet verworpen heeft, omdat zij de verantwoordelijkheid voor het welzijn van de Negers niet zou willen erkennen, maar wegens het gevaar van internationale verwickelingen. In ieder geval staat het vast, dat 't beter zou zijn, dat de Congo onder de heerschappij van een Parlement staat, waarin de vertegenwoordigers van de Arbeiders-klasse zitting hebben, dan dat het door een zuiver kapitalistische, particuliere Maatschappij uitgebuit wordt.” Alsof in afzienbare tijd, in deze kapitalistische, politieke toestanden en verhoudingen, de contróle van het Parlement hier iets anders beteekent dan de sanctie en de hulp van Regeering en Parlement te verzekeren voor de roof en de moord op de inboorlingen!

Is in Nederland en Duitschland, ja overal in de „beschaaftde”, staten die koloniën uitbuiten, het *Parlement* te dien opzichte iets anders dan de *wettelijke bevestiging* van de roofpolitiek der kapitalisten?

Kinderlijk naïef was het woord van Van Kol op het Internationaal Congres te Stuttgart, toen hij tegen Kautsky opmerkte: „De koloniale politiek is thans inderdaad imperialistisch. Ze moet het echter niet zijn, ze kan ook democratisch zijn.” Zeer zeker: „democratisch kan zij zijn,” maar... wanneer? Daarop komt het aan. Toch niet, zoolang de kapitalistische meerderheid in de Parlementen van de koloniseerende landen geen democratische inrichtingen in die landen dulden, en die des te minder dulden naarmate ze meer koloniale politiek drijven, die politiek meer hoofdzaak gaat worden.

Welnu de Congo staat, die van 1885 alleen Leopoldiaansch was, zal nu de affaire onder Belgischen vlag op denzelfden voet voortzetten. Met dit verschil, dat het Belgische *volk* thans de deficiënten zal betalen, de *lasten* zal dragen, terwijl Leopold uit de vette kroon-domeinen met zijn mede-kapitalisten de *lusten* zal genieten... als weleer. Zal het Parlement deze gevaarlijke surprise accepteeeren? Naar verluidd, is er een kleine meerderheid tegen. Het is te hopen.

De Leopoldsche schacher-bent beweert, dat als België niet wil annexeeeren, zij zelve er meer voordeel uit kunnen halen.

In elk geval, wél of niet annexeeeren, het Belgische volk loopt nog eens de kans door deze souvereine roof-politiek in een leelijk conflict gewikkeld worden.

Even weinig economisch belang (zoo niet minder) als het Nederlandsche proletariaat heeft bij Indië, gelijk Van Kol terecht eens heeft aangetoond, even weinig belang hebben de Belgische arbeiders bij den Congo. *Ansele* heeft op het buitengewone Congres van de Werklieden-Partij, in Augustus waar de Congo-quaestie hoofdschotel was reeds gewezen op het onbeteekenend industrieel belang, dat de Congo heeft voor het Belgisch proletariaat.

En dan de gewelddadigheid onzer „moderne natie” tegen de tegenstand dier tropische volken! „Dat is nu eenmaal onvermijdelijk” zeggen zelfs sommige sociaaldemocraten!

tegenwoordig, wel niet de gruwelen, maar het gewapende optreden! de verovering! de onderwerping!!

Enfin, de geraffineerde moordpartijen, die hier in Congo plaats vinden, stuiten zelfs de zachtmoedige en teerhartige Engelsche ladies en gentlemen tegen de borst. Die hebben dat in hun Transvaalsche moordenaarskampen zachtmoediger gedaan, zeggen ze!

Maar het proletariaat heeft een afschuw van die doodslagers-praktijken. Ons is die roovers-politiek, om met dwang en geweld de „vrije! wil” tot stand te brengen, een gruwel.

Hier gaan ons gevoel en ons belang gelukkig samen: Zij verzetten zich beiden tegen de koloniale politiek.

Slechte tijden.

	1905/06	1906/07
Internationale Boormaatsch.		
Erkelenz-Aken	500	500
Luxemburger IJzermaatsch.	45	50
Geisweiler IJzerwerken	16	18
Chem. Fabrieken Harburg-Staszfurt	12	15
Thüringer Loodwitfabrieken	11	13
Vereenigde Chemische fabrieken, Charlottenburg	13	13
Patentpapierfabriek, Penig	12	12
Harpener Bergbau Maatsch.	11	12
IJzerfabr. Rote Erde-Dortmund	0	12
Suikerfabriek Offstein	8	11
Porceleinfabrieken Hutschenreuter	11	11
Vereenigde Ultramarijn fabr., Keulen	8	10
Silezische Cellulose-Papierfabr.	7½	10
	enz.	enz.

Deze dividenden vertegenwoordigen gewoonlijk nog bij lange niet de geheele winst der vennootschappen. Het is soms slechts een derde van de winst. Men ziet 't, de heeren kunnen er tegen, al komen er „slechte tijden.”

Uit het Buitenland.

Rusland. Het oordeel in het proces tegen de sociaaldemocratische afgevaardigden in de Tweede Doema is gevelde!

Van de 49 partijgenooten, die „terechtstonden” waaronder 37 ex-Doemaleden, werden Zondag j.l. 11 veroordeeld tot vijf, 15 tot 4 jaar dwangarbeid en 12 tot verbanning, zonder dat zij zich hebben kunnen verdedigen of zelfs maar aanwezig waren.

De beroemde Russische jurist Koesman-Karawajew mocht het materiaal voor de aanklacht belachelijk vinden en niet gelooven, dat de regeering met dit proces zelfs bij een rechtbank van beambten succes zou hebben. Vadertje en de camarilla wilden de veroordeeling en zij geschiedde.

Maar het Russische volk zal ook deze nieuwe schanddaad niet vergeten. Wij meldden reeds, hoe dit proces te Petersburg, te Moskau, te Bakoe, Saratof, in Wilna en het groote industrie-centrum Iwanowo-Wosnesensk en elders tot geweldige demonstraties heeft aanleiding gegeven. Doch de groote werking van dit proces zal daarmee niet uit zijn. Het vonnis zal de verbittering der arbeiders ten top drijven en hun daden zullen die toonen.

Wij kunnen slechts met bewondering onze eerbiedige sympathie betuigen aan die mannen, die aan het hoofd der Russische arbeiders, ook voor onze zaak den strijd voeren.

In de Heerendoema is middelerwijl de behandeling van de begrooting begonnen. En, aangezien het Tsarisme hier aan zijn eigen ontwikkeling, aan de krachten, die het zelf heeft opgeroepen, ten gronde gaat, is het de moeite waard even te zien, hoe het den financieelen afgrond tracht te bedekken. Door de beruchte regeling van 21 Maart 1906, waardoor het October-Manifest teneedele weer werd vernietigd, is de begrooting voor een belangrijk deel aan de contróle van de vertegenwoordigers onttrokken. Van de gewone uitgaven voor 1908, die in 't geheel op 2317 miljoen R. bepaald zijn, zijn namelijk een bedrag van 412 m. in 't geheel niet, en een van 688 m. slechts pro forma aan de goedkeuring der Doema onderworpen! De eerste 412 miljoen omvatten o.a. de uitgaven voor de keizerlijke familie en dergelijke. Per slot van rekening kan de Doema slechts voor een bedrag van 451 m. der uitgaven de geheel vrije contróle uitoefenen. Maar zelfs hiervan behoort nog het grootste deel tot de productieve uitgaven, zooals voor kanalen, onderwijs, enz. die de Doema toch moet toestaan.

Deze geheele begrotingsgrap is zoo ingericht, dat alle uitgaven, die het Russische budget zwaar belasten alle onproductieve uitgaven voor de bureaucratie, de politie, het leger enz. niet mogen worden besproken, veel minder geweigerd.

Toch is er voor de critiek der oppositie in de Doema nog wel eenige gelegenheid. Een voorbeeld.

In het buitengewone budget komt voor een bedrag van 66 miljoen voor liquidatie van de Russisch-Japanische oorlogskosten. En wat blijkt? Dat onder dezen post ressorteeren bv. 8 m. voor kozakkenregimenten in dienst tegen de Revolutie, verder 10 m. voor kazernes enz. En zoeven is weer een nieuw Panama op groote schaal ontdekt. Aan den Trans-Baikalspoor (Siberië) is voor niet minder dan 20 á 30 miljoen gestolen. Geheele spoortreinen met vrachtgoed zijn daar eenvoudig in de zakken van hoge ambtenaren verdwenen.

In die voortdurende liederlijke verkwisting en diefstal ligt een der sterkste drijfkrachten, die de bourgeoisie tegen het Tsarisme blijven opzetten. De arbeiders alleen zijn echter de kracht: de groote bourgeoisie verdraagt liever het staatsbankroet dan de algemeene werkstaking. En van den strijdlust der arbeiders getuigt o. a. ook het overzicht der loonsrijden in 't derde kwartaal van 1907, waaruit blijkt, dat én in het centrale industrie-gebied dat van Moskau én in dat van Petersburg de loonbewegingen zeer levendig waren, niet alleen in de textiel-industrie, maar ook in de metaal- en scheepsindustrie. Wat de resultaten betreft: in het Petersburgsche rayon werd het loon met 5-12% verhoogd en de 9-urendag (Zaterdags 8 uur) ingevoerd, waardoor de textielabrikanten, zooals zijzelf zeggen, het bedrijf regelmatig trachten te maken.

Duitschland-Prusen. De Rijksdag is naar huis, nadat een der vruchten van de conservatief-liberale partij nog gelukkig onder dak was gebracht, een beurswet namelijk, die de liberale beursmannen als een groote daad begroeten, doch die in werkelijkheid zeer weinig om 't lijf heeft. Veel belangrijker is, dat in Pruisen de uitzonderingswet tegen de Polen „binnen” is, aangezien de Pruisische regeering een overeenkomst heeft gesloten met de jonkers, waarbij het bedrag ter onteigening wordt vastgesteld op 275 miljoen, zoodat er nu geen bezwaar meer is tegen de aanwending van het ontwerp.

De beslissende paragraaf van dit ontwerp, waardoor de Pruisische regeering op de meest brutale en domme wijze den strijd tegen een nationaliteit voortzet, die gelijk de geschiedenis in Pruisen en elders leert, slechts nieuwe kracht uit de vervolging schept, luidt:

„Ter beveiliging van het in gevaar zijnde Deutsche element wordt den staat ten behoeve van de afronding en versterking der bestaande kolonisatiegroepen het recht verleend tot onteigening van al zulke gronden als tot dit doel benodigd zijn.”

Aan deze uitzonderingspolitiek zijn reeds 350 miljoen mark besteed; nu komen daar 275 miljoen bij. En het resultaat?

Het resultaat is 1°. ongehoorde nationale verbittering in Pruisisch-Polen, zoowel als in alle Slavische landen — boycottering van Deutsche waren in Warschau, protesten in den Oostenrijkschen Rijksraad, te Krakau, enz. —, 2°. het aankweken van een gewetenlooze Deutsche en Poolse grondspeculantende, 3°. een verrijking van het grootgrondbezit (van Duitschers en Polen) ten deele uit staatsgeld, ten deele uit de zakken van den kleinen boer, die naar land hongert, 4°. een vermeerdering van het Poolse grondbezit, 5°. een vermeerdering van de Poolse kleine burgerij in tot nog toe Deutsche streken.

Voorwaar: een glorieijke en wijze politiek!

Er is al de bekrompenheid en de grenzenlooze brutaliteit der Pruisische jonkers noodig om zulk een wet, die enkele Deutsche grootgrondbezitters verrijkt ten koste van het geheele Deutsche element in die streken, aan te durven.

Maar wat te zeggen van bv. onze liberale groote pers, die zulk een wet, welke alle liberalisme, alle constitutioneele beginselen in 't gezicht slaat, die zò onzinnig is bovendien, goedkeurend beschouwt, omdat — ja omdat onze bourgeoisie nu eenmaal de Deutsche regeerders naar de oogen moet zien.

Dit Pruisische ontwerp houdt feitelijk een schending in van de Rijksconstitutie, maar natuurlijk zal alleen de sociaal-democratie beproeven de Rijksdag tot een protest op te wekken. Hoe sterk blijkt echter uit dit werk der stomste reactie weer de noodzakelijkheid, dat Pruisen in zijn tegenwoordige gedaante vernietigd wordt door de arbeiders!

Frankrijk. De Humanité, het eenige dagblad, waarover de Fransche Partij tot nog toe beschikt, heeft, zooals reeds gezegd is, tot nog toe den strijd tegen de koloniale politiek en het streven der groote financiers om het kapitaal uit te voeren door koloniale roof- en moordexpedities, niet gevoerd op een principieel-juiste, d.i. wetenschappelijk goed gefundeerde wijze.

Maar het heeft nu twee campagnes tegelijk geopend, die de Fransche geldkoningen, voor wie de regeerders

der zoogenaamde Republiek slechts betaalde commiezen zijn, minder aangenaam zullen stemmen.

De eene campagne van de Humanité richt zich tegen het grootste „geel” of sensatie-dagblad te Parijs, le Matin, en tegen den minister van Koloniën, liever tegen een reeks van ministers van koloniën.

De Humanité is er namelijk achter gekomen, dat het genoemde patriottische orgaan, sinds het jaar 1900 een som schuldig is van ongeveer 70.000 fr., die de kolonie Senegal heeft voorgeschoten voor de kosten eener expeditie, die de Matin in dat jaar organiseerde om te onderzoeken, of een spoorweg van Senegal naar Algiers, dwars door de Sahara, een goed zaakje kon worden. De expeditie, de missie-Blanchet, is mislukt, maar nu is het een feit, door het socialistische blad reeds onweerlegbaar aangetoond, dat, ondanks de pogingen van de Rekenkamer en den gouverneur van Sénégel, alle elkaar opvolgende ministers deze som niet van de Matin hebben durven opeischen. „Waarom?” Omdat dit liefelijke orgaan hen deels in zijn hand had, deels hen bedreigde met een campagne ingeval zij het „lastig” vielen!

Tot nog toe zwijgt heel de aan de groote financiers verkochte Parijsche pers, op twee uitzonderingen na, dit sterke staaltje van de republikeinsche administratieve manieren dood!

Maar de Parijsche en Fransche arbeiders zullen er ongetwijfeld uit leeren, dat het noodig is met allen klem dien haard van corruptie, dat centrum van de macht, die over hen heerscht, de koloniale politiek, krachtiger en hardnekkiger aan te vallen, dan tot nu toe geschied is.

En evenzeer zal hun dit uit de tweede reeks der onthullingen van de Humanité blijken, welke door een nieuw proces tegen Hervé aan 't licht zijn gebracht, die een kat een kat, en roovers, al zijn ze Fransche soldaten, roovers noemt! Immers: de oorsprong der Marocco-expeditie blijkt nu te zijn de groote kanonnenkoning Schneider (Creusot), die in 1902 begonnen is met het oprichten van de eerste maatschappij tot exploitatie van dat rijk. Sinds dien zijn de maatschappijen als paddestoelen uit den grond geschoten en degenen, die er het hardst aan deelnamen waren de diplomaten, die de Fransche Republiek zond om met den Sultan te onderhandelen. De kleine burgerij betaalt; deze heeren steken de duiten op; de Maroccanen worden neergemaaid; de Fransche soldaten moorden en plunderen. Ziedaar de uiterlijke gedaante van de koloniale politiek!

v. R.

Economische Kroniek.

De duurte der levensmiddelen.

De huidige industriële crisis gaat met een haar nog voor de arbeidende klasse verzwarend verschijnsel gepaard: het steeds stijgen der levensmiddelenprijzen. Het proletariaat kan zeggen met eene kleine variatie op Kniertje's gezegde uit „Op Hoop van Zegen”: „Het brood wordt duur betaald.”

Maar wij zouden geen sociaal-democraten zijn, als wij ons met klagen tevreden stelden. Wij wenschen ook de oorzaak der verschijnselen op te sporen, na te gaan, of wij er ook iets uit kunnen leeren, over de ontwikkelings-tendenzen der maatschappij.

Het verschijnsel der stijging van de levensmiddelenprijzen is niet enkel een van de laatste dagen.

Zoo steeg b.v. de prijs voor tarwe van 1840—1860 in de drie volgende landen aldus:

	Engeland.	Frankrijk.	Pruisen.
1841—1850	f 144.—	f 123.96	f 100.68
1851—1860	- 150.—	- 138.84	- 126.84

Wat was nu de oorzaak dier stijging? Het was de groote ontwikkeling der industrie die dit teweeg bracht. Men weet dat door de ontplooiing van het grootbedrijf het platteland ontvolkt wordt, de groote industriecentra als het ware de bevolking opzuigen. Welnu, voor die duizenden, die daar in die groote steden telkens in grotere mate worden opeengehoopt, moeten de eerstnoodige levensmiddelen worden geproduceerd. Zij, die vroeger als kleine boer hun eigen levensmiddelen voortbrachten, moeten nu als proletarier die benodigdheden koopen, en in groote mate stijgt dus op de wereldmarkt de vraag naar en dus ook de prijs van dergelijke producten. En dat verschijnsel bleef bestaan tot in de jaren van 1870—1880. Toen daalden plotseling en in zeer hevige mate de prijzen. Voor tarwe was b. v. weer de prijs per 1000 K.G. in

	Engeland.	Frankrijk.	Pruisen.
1876—1880	f 124.08	f 137.64	f 126.72
1881—1885	f 108.24	f 123.36	f 113.40

En in 1889 was in Engeland de prijs per 1000 K.G. reeds gedaald op f 82.20.

De oorzaak van deze daling was de Amerikaanse concurrentie. Daar lagen in N. Amerika en voornamelijk in de Vereenigde Staten onmetelijke vlakten van het meest vruchtbare land braak, die als het ware slechts op de meest ruwe bebouwing wachtten om den rijksten oogst voort te brengen. Met stroomen van duizenden trokken de Europeesche emigranten daarheen. De grond was daar immers om niet te krijgen.

En de Vereenigde Staten, die in 1850 nog maar 100

miljoen bushels tarwe (1 bushel = 35¼ liter) hadden geproduceerd, produceerden in 1880 reeds 460 miljoen, in 1901 748 miljoen. Dat onze Europeesche boeren daar niet tegen konden concurreren, spreekt van zelf.

De Amerikaansche „farmer” (boer) had met geen pachtstelsel rekening te houden, er was geen grondbezitter, die hem een groot gedeelte van zijne opbrengst ontnam.

De Amerikaansche boer werkte niet op eenen uitgemergelden bodem, dien hij ieder jaar bij gebrek aan geld voor goede rationeele bebouwing nog meer moest uitputten. Integendeel hij had de ruimste beschikking over de vruchtbare akkers. En terwijl de Staatsmacht in Europa den boer hooge belastingen voor allerlei militaire doeleinden oplegde, was de Amerikaansche Farmer daar geheel vrij van. Deze kon dus door al deze redenen de beste machines, de meest voordeelrijke exploitatiemethoden aanwenden, terwijl de mogelijkheid en het geld daartoe den Europeeschen boer totaal ontbrak.

En ook Zuid-Amerika werd een korenschuur voor Europa. In 1884 waren in Argentinië 686.000 H.A. met tarwe bebouwd, in 1900 2.190.000 H.A. En meer dan 66% van de productie werd naar Europa vervoerd.

Zoo ging het tot voor eenige jaren door. De vrije bodem in de Vereenigde Staten is thans echter reeds geheel in privaatzet overgegaan. Dat volgt zeer duidelijk hieruit, als wij de cijfers voor de Vereenigde Staten voor ons nemen over het pachtwezen. Het groeiend aantal pachters bewijst toch, dat relatief het aantal „eigen boeren” vermindert. Er waren in

	„Eigen Boeren.”	Pachters.
1880	74.5 %	15.5 %
1890	71.6 %	28.4 %
1900	64.7 %	35.3 %

En hoe ook de Amerikaansche bodem uitgeput raakt, bewijst het feit, dat in 1880 de kosten voor bemesting 28,5 miljoen dollar, in 1890 reeds 38,5 dollar beliepen.

Ook worden de Vereenigde Staten iederen dag meer een industrieland, ja het industrieland der geheele wereld. De bevolking der steden, die in 1870 nog maar 20.93% der gansche bevolking bedroeg, was in 1890 reeds tot 29,2% van het totaal gestegen. En in de laatste jaren is dit percentage natuurlijk nog veel sneller gestegen.

Hieruit volgt, dat de Amerikaansche farmer hoe langer hoe meer voor het eigen land moet produceeren, wat natuurlijk de prijzen op de wereldmarkt doet stijgen, evenals de uitputting van den bodem en het niet meer aanwezig zijn van vrijen grond.

Ook de staten van Zuid-Amerika beginnen zich tot industriestaten te ontwikkelen en dit heeft wederom hetzelfde gevolg.

Zoo staan wij voor eene waarschijnlijk zeer langdurige periode van duurder worden der levensmiddelen en zal de vakvereniging al hare krachten moeten inspannen om de absolute verarming der arbeidende klasse tegen te gaan. De ontwikkeling der industrie, de mogelijkheid om steeds meer voort te brengen, wordt de oorzaak van steeds grootere ellende voor de werkende klasse, ellende, wier ergste gevolgen ze met de grootste moeite slechts afweren kan.

Necker, Minister van Frankrijk even voor het uitbreken der Groote Revolutie, schreef een staathuishoudkundig werk over de „Graanprijzen.” Hij vroeg zich daarin zelve af, of het niet „gevaarlijk” kon zijn, openlijk uit te spreken, wat het brood zoo duur maakte. Maar neen, zegt hij tot zichzelf, het volk leest het toch niet, en het weet dus niet en zal nooit weten waarom het brood zoo duur is.

Maar de Sociaal-Democratie leert het proletariaat waarom „het brood zoo duur is.” De tijden zijn dus thans voor de bourgeoisie „gevaarlijk!”

S. D. W.

Troelstra's politiek systeem der sociaal-democratie.

I.

Bij het lezen van Troelstra's artikelen over het politiek systeem der sociaal-democratie zal wel menig-een zijner volgelingen bedenkelijk het hoofd geschud hebben. Een man der praktijk, die aan theorie gaat doen, terwijl hijzelf toch steeds predikte, dat theoretici zich niet met de praktijk moesten bemoeien, maar alleen met de theorie, die de lui der praktijk hun overlaten! Wij weten echter, dat dat maar een praatje was met een bepaald tijdelijk doel in de wereld gestrooid, om zijn tegenstanders er onder te krijgen; wij weten, dat in het socialisme praktijk en theorie onscheidbaar te zamen behooren, zullen ze niet beide bederven. Ieder man der praktijk handelt naar een of andere theorie, d.i. naar bepaalde algemeene opvattingen en denkbelden, die echter vaak onuitgesproken of onbewust blijven. Daarom begroeten wij het met vreugde, wanneer zoo iemand zichzelf en anderen rekenschap geeft van de ideeën, die aan zijn daden ten grondslag liggen. Daardoor is eerst zijn praktijk te begrijpen. Uit zijn handelingen was maar al te vaak af te leiden, dat aan Troelstra die vaste gronddenkbelden over staat en maatschappij, ontbraken, die door Marx werken tot het fundament van het socialisme zijn geworden. De critiek van de theorie, die hij nu verkondigt, geeft daarom een vaster bodem aan de critiek, die zijn praktijk nu en dan uitlokte. Volgens Troelstra heeft onze theorie een groote leemte, die zelfs mede oorzaak is van de gebrekkige resultaten, die ons politiek werken bracht. Ons ontbreekt een eigen „politiek systeem”. Wat hebben wij daaronder te verstaan? Uit de uitspraak: „Ieder economisch systeem heeft zijn eigen politiek regime zou men afleiden, dat met het politiek systeem der sociaal-democratie de staatsinrichting bedoeld wordt, die onder de socialistische productie-

wijze zal heerschen. Dit zou reeds zonderling zijn, omdat dan, zooals de beste socialistische schrijvers als hun meening te kennen geven, zooiets als een staat en een regeering dan geheel verdwenen zullen zijn. Maar Troelstra bedoelt dit ook niet en het is alleen de als frase gebruikte, Marxistisch uitzijnde zin, dien wij citeerden, die hier op een dwaalspoor brengt. Ons politiek systeem moet ons, zegt hij, antwoord geven op de vraag, hoe wij den burgerlijken staat in de socialistische maatschappij willen overvoeren; het stelt de „bovenbouw” voor, die wij op de gegeven economische ontwikkeling van kapitalisme naar socialisme oprichten, en moet elastisch genoeg zijn, om alle veranderingen daarin mee te kunnen volgen.

Om den zin dezer uitlatingen te vatten, moeten wij eerst het een en ander over de sociale revolutie en over de rol der politieke instellingen daarbij opmerken. De benaming „bovenbouw”, die Marx gebruikte, is hier geheel verkeerd begrepen, en geeft een verkeerd idee van haar beteekenis. Politieke instellingen rusten niet als een afhankelijke, op dat fundament niet terugwerkende bovenbouw op de productiewijze, maar zij grijpen machtig op het economische leven in en kunnen dit geheel omkeeren. Wetten hebben een grooten invloed op het economische leven, en daarom worden ze juist gemaakt. Daarvoor dienen ook de politieke instellingen, de wetten, de regeeringslichamen om zò in 't economisch leven in te grijpen als voor de klasse, die er over beschikt, nuttig is. Wanneer de politieke instellingen bovenbouw genoemd worden op het fundament der economie, dan drukt deze naam uit, dat deze politieke instellingen niet willekeurig zijn, maar als economisch werktuig met het oog op de te bereiken doeleinden ingericht worden, dus door economische behoeften bepaald worden. Om deze reden is ook ons doel, de politieke macht te veroveren, om die voor het doorvoeren van een economische revolutie te gebruiken.

Natuurlijk wil dat niet zeggen, dat men door een wet een nieuwe productiewijze kan invoeren; de wetten kunnen niet anders dan een ontwikkeling, die in de dingen ligt, bevorderen of kunstmatig remmen. De bestaande wetten en politieke instellingen (leger, politie, kiesstelsel) houden het kapitalisme in stand en de arbeiders er onder. Zoodra de arbeidersklasse de politieke macht veroverd heeft, moet ze door andere wetten en maatregelen den overgang naar de maatschappelijke productie den weg banen.

Daartoe zal zij niet ineens door een wet alle privateigendom aan productiemiddelen afschaffen; dat kan ze niet. Maar ze zal de groote monopolies en trusts en reuzenbedrijven, waar de kapitalisten nog enkel de absoluut overbodige rol van geldopstrijkers vervullen, onteigenen, waardoor de belangrijkste producties in staatshanden komen. Tegelijk zal zij door een grondige sociale hervormingsarbeid de ellende te lijf gaan, de arbeidsvoorwaarden zoo verbeteren, dat aan de uithuizing steeds sterker teugel aangelegd wordt; dan zullen de kapitalisten het hoe langer hoe meer verdraaien, zoo verder te exploiteeren, en zullen dus hoe langer hoe meer takken van bedrijf en arbeiders uit private bedrijf in openbaar bedrijf overgaan. Hoe die exploitatie dan zal geschieden, is nu moeilijk vooruit te zeggen en zal van de omstandigheden afhangen; exploitatie door den staat, door de gemeente, door coöperaties, door productieve associaties, door vakverenigingen zal door elkaar wel voorkomen naast nog veel particulier en kleinbedrijf. Deze ontwikkeling voert dan steeds meer tot verdwijning van kapitalistische toestanden en steeds sterker optreden van een socialistisch karakter in de productie en in alle levensvormen. X)

De allereerste maatregelen die wij gaan toepassen, en die het begin van deze ontwikkeling vormen, kunnen natuurlijk niet enkel beschouwingen van theoretici blijven, maar moeten een praktisch program der partij vormen. De partij moet zich klaar zijn, over wat zij doen wil, zoodra zij de macht in handen krijgt, en moet er zelfs klaar mee zijn, als zij morgen daartoe geroepen werd. Zij kan dit echter ook zeer goed bepalen, want wij handelen daar in ons geheel bekende omstandigheden. Dit program is ons strijdprogram, een reeds hervormingen, die wij eischen, en die wij dadelijk zelf doorvoeren, zoodra wij maar kunnen; natuurlijk komen er voor de toekomst, als wij er werkelijk voorstaan, nog wel eenige bij, die wij niet precies vooruit zien kunnen.

Hier vinden wij ook de politieke hervormingen, die wij dadelijk doorzetten, om te zorgen, dat de politieke macht in handen van de volksmeerderheid blijft, en zoo ingericht wordt, als voor praktisch aanpakken van het groote hervormingswerk noodig is. Daarom eischen wij democratisering van alle openbare lichamen, ook van het leger, en vergaand zelfbestuur der kleinere groepen (gemeenten b.v.) Verder werken wij vooreerst

met de politieke hulpmiddelen, die de hedendaagsche staat ons overlevert, zoover ze ons dienen kunnen; zoover dan voor de nieuwe eischen en behoeften noodig is, worden nieuwe geschapen, en oude zullen tegelijk vervallen. Daarover kunnen wij alleen bij wijze van speculatie spreken, want de omstandigheden, waaronder zij werken moeten, zijn ons maar onzeker bekend; praktisch belang hebben ze echter daarom ook niet voor ons.

Hij als partij hebben alleen met het eerste begin te maken.

Troelstra schijnt nu te meenen, dat wij dadelijk na onze verovering der politieke macht een nieuw politiek systeem in gaan voeren, dat het dan met wat veranderingen tot 't einde zal uithouden; de kunst is alleen, uit te visschen, wat dat zijn zal, en daarin zijn de theoretici tot nog toe nalatig geweest. Theoretisch is deze opvatting, zooals uit het bovenstaande blijkt, onhoudbaar en alleen verklaarbaar door een verkeerd begrip van Marx uitspraken over het verband van politiek en economie. Practisch komt zij daarop neer, dat hij niet tevreden is met het kleine politiek program dat in § I van ons strijdprogram vervat is — dat aan zijn wensch naar „het politiek systeem der sociaal-democratie” op bescheiden schaal al tegemoet komt — maar uitvoeriger beschrijving wenscht. Nu is het zeker niet onbelangrijk, wanneer men zijn gedachten laat gaan over de vele mogelijkheden van politieke organisatievormen, die in de toekomst toepassing kunnen vinden. Zal een productievereeniging, die alle vakgenooten omvat, dan bv. met dwingende rechten bekleed worden, in den trant van de waterschappen van nu b.v.? Het kan zijn nut hebben op die wijze met zijn geest uit het kringetje van de bestaande regeeringsvormen uit te komen, waarop men zich anders licht blindstaart. Maar groter waarde en geldigheid, dan onverbindbare gedachten en opmerkingen kan zooiets toch niet hebben. Elke poging, dat z.g. politieke systeem der sociaaldemocratie, d. i. de verandering in de politieke inrichtingen, waarmee wij onze heerschappij beginnen, in uitvoerige beschrijving als program op te stellen, is ondoenlijk, omdat wij niet zoo precies de komende omstandigheden kennen, dat wij daarop een de partij bindend program kunnen bouwen. Hier geldt wat Bebel in een zijner brochures schreef: Detailschildering in een zaak, die alleen nog maar theoretisch bestaat, is in zoover lastig, als de maatstaf van tastbare omstandigheden ontbreekt, voor de fantasie veel ruimte blijft, en daardoor meningsverschillen ontstaan, die op het oogenblik, dat men *praktisch* moet ingrijpen, vanzelf bijgelegd worden, omdat dan de werkelijke omstandigheden van 't oogenblik den weg voorschrijven, die bij den aard der zaak past.”

A. P.

*) Uitvoeriger hebben wij daarover in de Deutsche brochure „Umwälzungen im Zukunftsstaat” gehandeld. Zie ook Kautsky: De sociale revolutie II.

Uit de Vakbeweging.

Bestuurdersbond en Soc. Dem.

„En wanneer nog bewezen moet worden, dat, op plaatselijk terrein de partijafdeelingen uitstekend en vruchtbaar met de vakverenigingen kunnen samenwerken, dan wordt dit schitterend bewezen door de Bestuurdersbonden.”

H. SPIEKMAN.

Hoewel het voorstel door de diamantbewerdersbond in den Amsterdamschen Bestuurdersbond gedaan, bedoelende de afdeelingen der S. D. A. P. te doen uittreden, nog slechts van plaatselijken aard is, willen wij aan de verstrekkende en ons inziens verderfelijke gevolgen ervan die het noodwendig na zich zou slepen, een enkel woord wijden en hierdoor de gelegenheid openen, tot discussie over dit schijnbaar onschuldige pogen van den A. N. D. B. om de Soc. Dem. uit de plaatselijke vereenigings-federatie te gaan weren.

Reeds herhaaldelijk werden we gehinderd door de toegepaste krentenwegers-methode, om met een halve-kwart- of achtste cent op het inkomen van den Bestuurdersbond te knibbelen, *wijl dit geschiedde nul de blijkbare bedoeling, de Bestuurdersbond in zijn actie te kortwieken onder het motto: de vakbonden kunnen door te hooge afdracht aan tal van combinaties, waarin ze verstrikt zitten, haar eigen actie niet voldoende ontplooiën en: de afdracht aan de Bestuurdersbond is te hoog.* Was de arbeidersbeweging nu een komenijs-winkeltje, dan ware het mogelijk precies voor te rekenen hoeveel „waar” aan de vakbonden wordt verstrekt voor hunne contributie aan den Bestuurdersbond en dan zou wellicht blijken, neen, zeker te constateeren zijn, dat de gelden aan de Bestuurdersbond besteed in

1) Noot van de Redactie: De Vakbeweging. Orgaan van het Ned. Verbond van Vakverenigingen, schrijft thans in zijn nummer van 15 Dec. in zijn hoofdartikel, dat „onder de tegenwoordige omstandigheden in plaatsen als Amsterdam, Rotterdam en dergelijke . . . de afdeelingen der S. D. A. P. niet in den Bestuurdersbond behooren.” Hiermee heeft het voorstel zijn plaatselijks verloren. Wij komen hierop terug.

doorsnee ruimschoots hun vruchten afwerpen. Dit weten ook de voorstanders van bezuiniging wel, want zelf stellen zij voor, en dan komt de ware bedoeling aan den dag, dat Meibeweging, kiesrechtactie enz. door de Bestuurdersbonden niet meer gevoerd zal worden, doch door de vakverenigingen en onze partij buiten de Bestuurdersbonden, hetwelk hierop neerkomt dat *niet wordt bezuinigd* — de actie van kiesrecht en Meibeweging moeten immers toch worden betaald en zijn duurder, aar ze evenals voorheen door de daarvoor expres te benoemen combinatiën zullen gevoerd moeten worden — of, wat erger is, er wordt wezenlijk bezuinigd, maar dan worden *de breede proletarische eischen van algemeen kiesrecht en wettelijke achtuurdag in den steek gelaten.*

Mannen die jaren achtereen tegen de opvatting der anarchisten in hebben aangetoond, dat een luttel bedrag aan contributiebesparing, indien hiervoor de algemeene eischen der klasse van den arbeid worden losgelaten, den vakbond noodwendig ten verderve voert, meenen nu, doen het althans zoo voorkomen, als zou met het besparen van een kwart of achtste cent contributie, de vakverenigingszegepraal to behalen zijn, en vestigen hierdoor het zeer verkeerde besef bij de vakverenigingsleden, dat kiesrecht-leus en Meibeweging moeten achterstaan bij een zeer kleine financiële bezuiniging, ten voordeele der „zuivere vakactie”, die er in wezen natuurlijk geen stap mee voortkomt. In zulks kan gebeuren in een tijd nu de arbeiders zich in al hun gelederen krachtiger dan ooit zullen op moeten maken voor den strijd om het algemeen kiesrecht en de verkorting van den arbeidsduur.

Gelukkig waren de arbeiders in de Amsterdamsche Bestuurdersbond georganiseerd flinker dan hun voornamen-bezuinigers, en wilden althans het zoo uitstekend werkende Bureau voor Arbeidsrecht niet aan enkele penningen voor bezuiniging offeren. Maar ook nu komt men eerst met wat eerder reeds werd bedoeld, n.l. de uitwerping van de Soc. Dem. buiten de Bestuurdersbonden om op die wijze deze lichamen in filialen van het N. V. V. om te zetten. Het financiële bezwaar van de Diamantbewerders is plotseling ongeslagen in een principieel, welk laatste nu de doorslag geven moet. Droevig noodlot, wanneer de diamantbewerders-bezuinigers van weleer, moeten gaan pleiten om de financiën van de Bestuurdersbond niet te verlagen. Het inkomen van de 1300 leden der S.D.A.P. zal men immers moeten gaan missen!

Intusschen zijn we gekomen — wordt het laatste voorstel aangenomen — op den weg, dien we als gelukkige stervelingen reeds verlaten meenden te hebben, en moet de vak- en politieke beweging, óók al zijn ze *zonder eenig nadeel voor beiden* op zeer natuurlijke wijze saamgegroeid, wreed vanéén gescheurd worden, en zal de Soc. Dem. die jaren lang aan de totstandkoming van duurzame eenheid werkte onder hoongelach van juichende anarchisten en andere burgerlijke filisters buiten de stedelijke federaties van den arbeid worden gezet, om, evenals men dat met iedere andere politieke partij kan doen, zoo nu en dan, voor speciale eischen saam te werken. Al ons betoogen van voorheen, waarin we de noodzakelijkheid aanwezen, dat vak- en politieke actie onafscheidelijk zijn, óók al moet ieder z'n *zelfstandigheid op eigen en bijzonder terrein bewaren*, worden nu ontzenuwd door hen, die eertijds naast ons stonden. Niet door hun argumenten, want die zijn niet te vinden, doch door de daad belichaamd in het hier besproken voorstel.

Er moet geneutraliseerd worden in burgerlijken zin, d. w. z. de vakorganisatie moet zich losmaken van de Soc. Dem. en deze beschouwen niet als haar „natuurlijken bondgenoot” met wien ze, krachtens deze uitspraak heel goed in één verband vereenigd kan zijn, doch de politieke partij van den arbeid gaan behandelen, zooals we dat kapitalistische partijen plegen te doen door ze op een afstand te houden. In den tijd van vurig verlangen om ten koste van wat ook de vakorganisatie te versterken, leidt een verkeerd neutraliteits- en onafhankelijkheidsprincipe er toe, om de sociaaldemocratie als een alleen politieke en niet als wat ze is, een proletarische partij; te zien, kome men er toe haar buiten dat verband te smijten aan welks totstandkoming zij niet het minst gearbeid heeft en voor welks uitbreiding en versterking ze nog dagelijks het noodige werk verricht.

Moge er momenteel bezwaar zijn, om de „loten van eenzelfde stam” N. V. V. en S. D. A. P., in duurzaam contact tot elkander te brengen, voor de plaatselijke beweging zouden bezwaren, krachtens bovenstaand motto *moeten worden gemaakt.* En ze worden ook *gemaakt*, wijl men de meer toekomstige vormen van proletarische organisatie, de Bestuurdersbonden, waarin de drie deelen van eenzelfde beweging: vak- politieke- en coöperatieve organisatie vereenigd zijn, wil vervormen in den geest van het nog kort bestaande N. V. V., waarin slechts plaats is voor den vakbond alleen. Hieruit moet dus volgen dat alle organisaties aangesloten bij de Bestuurdersbond en niet aangesloten bij de vakverenigingscentrale mochten worden uitgesloten en buiten de algemeene gelederen worden gezet.

Verdeeldheid zal weer de plaats van eenheid gaan innemen. Versplintering waar machtsvorming noodzakelijk is, terwijl de bekrompen tak- en groepsbelangetjes zich boven het klassebelang zullen verheffen en de arbeiders in benepen kortzichtigheid tot machteloosheid doemen. We zouden met eenige variatie dit opstel met het woord van Bebel willen besluiten toen hij zeide:

„Het klasse-belang behoedt de patroons voor zulke hen zelf schade doende dwaasheden; maar de ontbrekende klasse-belangstelling en klasse-onbewustheid, de onwetendheid en bekrompenheid van een groot deel der arbeiders maakt het vrienden mogelijk hen bij den neus te nemen en ten pleziere van hun natuurlijke tegenstanders te verdeelen.
Wie ooren heeft om te hooren, die hoore!”

L. DE VISSER.

Naschrift van de Redactie. Dit artikel werd geschreven vóórdat de voorstellen van den A. N. D. B. waren *geformuleerd*. We nemen echter dit stuk van den Secretaris van den Haagschen Bestuurdersbond ook nu *ongruijzigd* op, omdat het ons daartoe belangrijk genoeg schijnt.